

patriot

3/2025

vychází 6. dubna 2025

ÚVODEM... si dnes připomeneme jedno drobné výročí. Je tomu právě 90 let, kdy všetečská silnice dostala svoji současnou podobu. Největší změnou tehdy byl nově vytvořený silniční oblouk (serpentina) na „Lomech“. Oblouk vyprojektoval František Našinec a na pracích se zde podílelo mnoho místních občanů. Práce na náspe vedl starostův syn Josef Honsa. Někteří dělníci ostře napadali zvýhodněné zaměstnávání příbuzných a nechyběly ani výtky s politickým pozadím. Není divu, blížily se totiž volby. Tuto záležitost částečně vyřešilo až mimořádné a velmi bouřlivé zasedání obecního zastupitelstva. V březnu 1935 byl násep na „Lomech“ hotový (3.126m³), cestmistr vytyčil trasu a 25. března se začalo s pracemi od temelínského železničního přejezdu nahoru. 11. června se začal navážet na silnici štěrk a o den později posyp. Vzhledem ke žnám byl úsek z Temelína na kalištské rozcestí hotový až 8. srpna. Vozovka v serpentíně na „Lomech“ byla dokončena před koncem roku 1935. Hned na začátku roku následujícího pak začal rozhoz štěrku, jako poslední úsek této cesty se upravovala hráz Panského rybníka.

To bylo ve zkratce o všetečské silnici roku 1935 vše, nyní se již můžeme věnovat naší pravidelné rubrice.

Číslo popisné 35 „U ŠEVČÍKŮ“ nebo „U ŠVARCŮ“

V chalupě s čp. 35 se připomíná již roku 1788 narození Jana, syna krejčího Jana Veselého nebo roku 1794 narození Matěje Suka, syna děvečky Anny Sukové.

Prvním doloženým majitelem je Jakub Vrba, který byl hajným na Rozovech a domkářem v temelínském čp. 35. Jeho první manželkou se stala roku 1774 Marie, rozená Bohuňková, se kterou měl syna Vojtěcha a další čtyři děti. Marie zemřela v roce 1798. Ještě téhož roku se Jakub Vrba znovu oženil. Jeho vyvolenou se stala Terezie, svobodná dcera Jana Svatka z Březí. Jakub Vrba však záhy zemřel a vdova Terezie se v červnu 1800 provdala za Matěje Novotného, s nímž na chalupě hospodařila až do roku 1817, kdy byl syn Vojtěch Vrba plnoletý. Chalupa byla v roce 1800 odhadnuta na 100 zlatých, tři krávy a píce na 64 zlatých, náradí na 42 zlatých. Z toho bylo nutné odečíst to, co přinesla do manželství Terezie – 40 zlatých, jednu krávu za 24 zlatých, za len, který měla 12 zlatých, za dva strychy žita 4 zlaté, dva zlaté a sedm krejcarů za ovci, za ječmen, atd., celkem 95 zlatých a 65 krejcarů.

V letech 1800-1817, do zletilosti Vojtěch Vrby, zde tedy hospodařil Matěj Novotný, švec a domkář z čp. 67, který měl s manželkou Terezií, vdovou po Jakubu Vrbovi, šest dětí.

Podle smlouvy z 31. 12. 1817 přešla chalupa na zletilého Vojtěcha Vrby, který měl uhradit otčímovi Matěji Novotnému 100 zlatých za hospodaření a vyplatit dluhy a podíly.

Vojtěch Vrba se v roce 1818 oženil s Annou Říhovou z temelínského čp. 4, narodilo se jim šest dětí. Jenže situace se opakovala. Vojtěch Vrba zemřel v roce 1837 na zápal plic a jeho syn Matěj Vrba nebyl zletilý, aby mohl převzít hospodářství. Vdova Anna se provdala v roce 1839 za krejčího Matěje Křiváčka, syna krejčího Václava Křiváčka ze Zahájí a společně na čp. 35 hospodařili až do roku 1846, kdy Matěj Vrba dovršil plnoletosti. Tehdy převzal za 180 zlatých hospodářství a vyplatil podíly i bratru Františkovi, sestřám Marii, Anně a matce Anně, provdané Křiváčkové. Matka Matěje Vrby Anna s manželem Matějem Křiváčkem se zřekli plnomocného hospodaření a v čp. 35 přijali

Čp. 35 v roce 1969

výměnek.

Novým majitelem se tak stal Matěj Vrba. V roce 1846 se oženil s Kateřinou, dcerou domkáře a tkalce Jakuba Hamerlíka z Oujezdce. Z tohoto svazku se narodilo deset dětí. Chalupu zdědil Matějův syn Jan Vrba, který byl zedníkem. V roce 1882 pojal za manželku Marii Vrzákovou, dceru domkáře Václava Vrzáka z Březí. V Temelíně se jim narodilo šest dětí. Chalupu prodali a odstěhovali se. Čp. 35 koupil Karel Švarc, syn obuvníka Františka Švarce z Nákří. Karel Švarc se v roce 1902 oženil s Marií Parýzkovou z temelínského čp. 56. Matkou Marie

Parýzkové byla Marie, rozená Vrbová z čp. 35. A tak se tato větev rodu Vrbů vlastně vrátila zpět.

Karel Švarc měl s Marií tři děti. Karel byl stavebním dělníkem, pracoval na různých stavbách v Německu a také v povrchových uhelných dolech. V pokročilém věku pomáhal v zemědělství, špatný zdravotní stav ho přivedl do ústavu v Dobřanech, kde v roce 1950 zemřel. Chalupu zdědil nejstarší syn Jaroslav Švarc. Ten byl listonošem a členem divadelního ochotnického souboru „Jirásek“. V únoru 1943 se oženil v Neznašově s Annou Koubovou, která sloužila v Temelíně u Karla Petříka. Byl předsedou MNV v Temelíně (do roku 1952), poté členem různých komisí, mimo jiné i komise trestní, předsedou Národní fronty, tajemníkem obce nebo předsedou Svazu ČSSP. V roce 1956 Jaroslav Švarc zahradil uličku mezi čp. 33 a 35. O tomto kroku rozhodla obec už za protektorátu, nicméně až nyní došlo k realizaci a tato nepoužívaná ulička, která byla zarostlá bezem a trávou, tím definitivně zanikla.

V čp. 35 bydlel v druhé polovině 19. století i vysloužilý voják a nádeník Matěj Švarc, který se v roce 1862 oženil s Annou Horalovou, dcerou Václava Horala z Temelína.

Zastavěná plocha měřila v roce 1837 61 sáhů obytných, v roce 1903 to byly 2 ary 19 m², v roce 1935 pak 2 ary 19 m². Výměra pozemků v roce 1916 činila 1 ha 23 arů a 36 m², v roce 1935 pak 1 hektar 43 arů a 55 m².

(zdroj: Jan Petřík, Rodový katastr obce Temelína / matriky a pozemkové knihy SOA Třeboň / Jan Bartuška, Temelín v proměnách času / Pamětní knihy obce Temelín / foto: archiv obce Temelín)

Z TISKU...

Smělé krádeže vloupáním spáchány byly v poslední době v Temelíně. Prvá v noci 9. srpna u obchodníka p. Sterna, jemuž dva neznámí pachatelé utrhli zámek u okenice, vymáčkli okna pomocí vápna z blízké stavby p. učitele Mikulejského a vydávali různé drobnosti z krámu. Odcizili však pouze kávu a hrozinky, načež vyrušení byli p. Sternem, který se vzbudil. Škoda kryta jest pojištěním. — V noci dne 10. srpna neznámí pachatelé použili prvního spánku domácích lidí a nepřítomnosti hospodáře p. Lukšíka a vloudili se do světnic, kdež vykradli šatstvo, byli však, když šli do sklepa, spozorováni na dvoře dcerou hospodáře, která vyskočila oknem do zadu a přispěchala do hostince pana Našince, kde oznámila, co se děje. Občané běželi honem ku stavení a spěchali na zahradu, aby zabránili útěku zlodějův, kdežto do stavení běžel majitel s domácími. Dříve, nežli hospodář se ozbrojil puškou, zloděj unikl na náves a zmizel. Zanechal v stavení posměšný dopis. Veškeré věci zanechal na dvoře.

(Budivoj, 18. srpna 1908)

ZÁVĚREM... Děkujeme za vaši přízeň. Budete-li mít náladu a potřebnou dávku odvahy, můžete sledovat stránky Patriot na sociální síti FB, abyste o nic zásadního nepřišli. Uvítáme jakékoliv historické materiály vztahující se k Temelínu a okolí. Ve formě originální, či jakékoli jiné, včetně té elektronické.

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bych si tady mohl psát, co chci a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory mému nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenesu autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho části je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bych se nějak úporně bránil drobným příspěvkům a darům ☺. V každém případě za přízeň děkuje Ondřej Klempíř. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.